

2.1.2 Keskusvaalilautakunta

KAUPUNGINVALTUUSTO

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

TOIMIELIMEN ALAINEN TOIMINTA JA KESKEISET MUUTOKSET TOIMINNASSA

Keskusvaalilautakunnan keskeisimmät tehtävät ovat kunnan vastuulla olevien, vaaleihin liittyvien tehtävien toteuttaminen sekä varavaltuutettujen nimeäminen tarvittaessa. Vuonna 2024 järjestettiin kahdet vaalit sekä aloitettiin vuoden 2025 vaalien valmistelu:

Tammi-helmikuussa toimitettiin presidentinvaali, joka toimitettiin kaksi kierroksisena. Touko-kesäkuussa toimitettiin europarlamenttivaalit. Syksyllä 2024 aloitettiin vuoden 2025 alue- ja kuntavaalien valmistelu. Vaalien toimittaminen sekä niihin liittyvä valmistelu- ja järjestelytyö vaikuttavat merkittävästi keskusvaalilautakunnan budjettiin sekä lautakunnan alaisen henkilöstön määrään.

Vuonna 2026 ei ole säännönmukaisia vaaleja. Seuraavat toimitettavat vaalit ovat eduskuntavaalit, jotka toimitetaan keväällä 2027.

TOIMINTAA KUVAAVAT TUNNUSLUVUT/MITTARIT

TUNNUSLUKU/MITTARI	TP2023	TA2024	TP2024
Toimitettavien vaalien lukumäärä		2	3
Kokousten lukumäärä	5	11	11
Ennakkoäänestyspaikkojen lukumäärä		31	46
Ennakkoäänestyspaikkojen aukiolotunnit		954	1 364
Vaalipäivän äänestyspaikkojen lukumäärä		38	57

Vuonna 2024 järjestettiin kahdet vaalit eli presidentinvaali ja europarlamenttivaalit.

Presidentinvaali järjestettiin kaksikierroksisina, jota taulukon arvioidut lukemat eivät täysin heijastaneet. Presidentinvaalin kierroksia käsitellään omina vaaleinaan, vaikka kyse on kuitenkin yhdestä vaalikokonaisuudesta. Näin ollen vuoden 2024 vaalien kokonaislukemaksi tulee kolme (3). Vaalien kaksi kierrosta heijastuvat suoraan myös taulukon muihin lukemiin, jotka oli arvioitu yhden kierroksen perusteella. Presidentinvaalissa yhden kierroksen ennakkoäänestyspaikkojen määrä oli 19 ja aukiolotunteja toteutui 553 tunnin verran, kahden

kierroksen lukemien ollessa 38 ja 1106 tuntia.

Europarlamenttivaaleihin ennakoäänestyspaikkoja vähennettiin ja aukioloaikoja supistettiin. Ennakoäänestyspaikkoja oli 8, joissa oli yhteensä 258 aukiolotuntia.

Vaalipäivän äänestyspaikkojen määrä on ollut kussakin vaalissa sama - 19. Presidentinvaalin kaksi kierrosta ja europarlamenttivaalit tuottavat siis vaalipäivän äänestyspaikkojen määräksi 57.

TOIMIELIMEN ALAINEN HENKILÖSTÖ (HTV)

HENKILÖSTÖMÄÄRÄ (HTV)	TP2023	TA2024	TP2024
Keskusvaalilautakunnan sihteeri	0,11	0,19	0,58
Määräaikaiset vaaliprojektityöntekijät	1,71	1,39	1,56
Vaalitoimitsijat	2,08	5,6	5,18
Yhteensä	3,9	7,18	7,32

Keskusvaalilautakunnan alaisen henkilöstön määrä vaihtelee vuosittain riippuen tulevien vaalien ajankohdasta sekä määrästä. Keskusvaalilautakunnan sihteerin lisäksi lautakunnan alaisuudessa työskentelee määräaikaisia vaaliprojektityöntekijöitä, jotka vastaavat vaalien käytännönjärjestelyiden toteutuksesta. Lisäksi vaalitoimitsijoiksi palkataan vaaleista riippuen 40-55 henkilöä. Ennakoäänestyspaikkojen määrä ja niiden aukiolotunnit vaikuttavat siihen, kuinka paljon henkilöstöä tarvitaan ja millaiseksi henkilöstökustannukset kussakin vaalissa muodostuvat. Myös vaalipäivän äänestyspaikkojen määrä vaikuttaa sekä palkka- että palkkiokuluihin. Jokaisella äänestysalueella sijaitsee yksi vaalipäivän äänestyspaikka. Rovaniemellä äänestysalueita on 19 ja niiden määrästä päättää valtuusto.

Vuonna 2024 käytettiin sekä presidentinvaalissa että europarlamenttivaaleissa viisijäsenistä ns. ydinryhmää eli vaaliprojektityöntekijöistä koostuvaa tiimiä, joka vastaa vaalien käytännönjärjestelyiden toteutuksesta. Vaalitoimitsijoita palkattiin tarpeen vaatima määrä: presidentinvaalissa ennakoäänestyspaikkojen aukioloajat olivat laajemmat ja vastaanotettava äänimäärä huomattavasti europarlamenttivaaleja suurempi. Europarlamenttivaaleihin ennakoäänestyspaikkoja vähennettiin ja aukioloaikoja supistettiin, jolloin vaalitoimitsijoita tarvittiin vähemmän. Vaaleista riippumatta luottamushenkilöpalkkiot pysyvät lähes samoina. Tähän syynä on lakisäätiset tai kunnan päättämät vaalitoimielimet, jotka eivät välttämättä skaalaudu vastaanotettavan äänimäärän mukaisesti.

TALOUSARVIOVUODEN TAVOITTEET

TOIMINNALLISET TAVOITTEET

Toiminnallinen tavoite

PALVELU-/VASTUUALUE KESKUSVAALILAUTAKUNTA			
Tavoite	Sähköisen vaalipöytäkirjan käytön laajentaminen koskemaan kaikkia 19 vaalilautakuntaa.		
Riskit	Sähköistä vaalipöytäkirjaa päätetään olla hyödyntämättä vaalilautakunnassa.		
Budjetti resurssit	Ohjeiden laatiminen, koulutuksen toteuttaminen sekä käytössä auttaminen: noin 30 työtuntia		
Toimenpide	Laaditaan ohjeistus sekä suunnitellaan koulutus sähköisen vaalipöytäkirjan käyttöön. Vaalilautakunnat tekevät vaalipäivänä päätöksen sähköisen vaalipöytäkirjan käytöstä.		
Mittari	Lähtö 1/2024	Toteuma 12/2024	Tavoite 12/2024
Vaalilautakunnat, joissa sähköistä vaalipöytäkirjaa hyödynnetään	4	19	19
Arviointi			Tila
Sähköinen vaalipöytäkirja on otettu käyttöön kaikilla 19 vaalilautakunnalla.			Valmis

TOIMIELIMEN TALOUS

Lautakunnan suurimmat kulut muodostuvat henkilöstökuluista, tilavuokrista sekä palveluiden ostoista. Vuosittainen määrärahatarve riippuu siitä, toimitetaanko kyseisenä vuonna vaaleja ja, jos toimitetaan, mitkä vaalit ovat kyseessä. Valtiollisissa vaaleissa keskusvaalilautakunnan tehtävät ovat suppeammat, jonka takia myös määrärahan tarve on pienempi. Kuntavaaleissa kunnan vastuulla on sekä ehdokasasettelu että ääntenlaskenta, joka kasvattaa etenkin henkilöstökustannuksia. Vaalien ennakoitu äänestysaktiivisuus vaikuttaa esimerkiksi siihen, kuinka paljon vaalitoimitsijoita tarvitaan hoitamaan ennakoäänestystä.

Keskusvaalilautakunnan osalta sekä meno- että tulopuoli toteutui vuonna 2024 odotusten mukaisesti.

Presidentinvaali oli lopulta odotuksia kalliimpi järjestää, mutta toisaalta europarlamenttivaalit saatiin järjestettyä odotuksia halvemmalla. Osittain tätä selittää jo aiemmin mainitut europarlamenttivaalien vähennetyt ennakoäänestyspaikat ja supistetut aukioloajat, mutta myös presidentinvaalin aikaan tehdyt hankinnat, joita voitiin hyödyntää myös europarlamenttivaaleissa.

Ainoa tuloksi kirjattava erä keskusvaalilautakunnalla on oikeusministeriön myöntämä kertakorvaus vaalien järjestämisestä. Presidentinvaalista ja europarlamenttivaaleista maksettava korvaus oli 2,4 euroa kutakin äänioikeutettua kohden. Presidentinvaalista korvaus maksettiin kaksinkertaisena kahden toimitetun kierroksen vuoksi.

Keskusvaalilautakunta yhteensä

1 000 €	TP2023	alk.per. TA2024	TA- muutokset	TA2024 yht.	TP2024	toteuma-% 2024	poikkeama 2024
TOIMINTATUOTOT	122	365		365	367	100 %	2
TUET JA AVUSTUKSET	122	365		365	367	100 %	2
TOIMINTAKULUT	- 277	- 517		- 517	- 489	95 %	28
HENKILÖSTÖKULUT	- 190	- 425		- 425	- 391	92 %	34
PALVELUJEN OSTOT	- 47	- 56		- 56	- 56	100 %	
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	- 17	- 8		- 8	- 4	47 %	4
MUUT TOIMINTAKULUT	- 22	- 28		- 28	- 38	137 %	- 10
TOIMINTAKATE	- 155	- 152		- 152	- 122	80 %	30